

Рекурсия

Трифон Трифонов

Увод в програмирането,
спец. Компютърни науки, 1 поток, 2018/19 г.

3 януари 2019 г.

Какво е рекурсия?

Какво е рекурсия?

N. Wirth, Algorithms and Data Structures, Fig 3.1

Какво е рекурсия?

Какво е рекурсия?

- Повторение чрез позоваване на себе си

Какво е рекурсия?

- Повторение чрез позоваване на себе си
- “приятелите на моите приятели са и мои приятели”

Какво е рекурсия?

- Повторение чрез позоваване на себе си
- “приятелите на моите приятели са и мои приятели”
- директориите съдържат файлове и директории

Какво е рекурсия?

- Повторение чрез позоваване на себе си
- “приятелите на моите приятели са и мои приятели”
- директориите съдържат файлове и директории
- PHP = PHP Hypertext preprocessor

Какво е рекурсия?

- Повторение чрез позоваване на себе си
- “приятелите на моите приятели са и мои приятели”
- директориите съдържат файлове и директории
- PHP = PHP Hypertext preprocessor
- за да строшите камък:

Какво е рекурсия?

- Повторение чрез позоваване на себе си
- “приятелите на моите приятели са и мои приятели”
- директориите съдържат файлове и директории
- PHP = PHP Hypertext preprocessor
- за да строшите камък:
  - ударете с чука, за да натрошите камъка на части

Какво е рекурсия?

- Повторение чрез позоваване на себе си
- “приятелите на моите приятели са и мои приятели”
- директориите съдържат файлове и директории
- PHP = PHP Hypertext preprocessor
- за да строшите камък:
  - ударете с чука, за да натрошите камъка на части
  - строшете получените по-малки камъни

Какво е рекурсия?

- Повторение чрез позоваване на себе си
- “приятелите на моите приятели са и мои приятели”
- директориите съдържат файлове и директории
- PHP = PHP Hypertext preprocessor
- за да строшите камък:
  - ударете с чука, за да натрошите камъка на части
  - строшете получените по-малки камъни
- за да разберете какво е рекурсия, трябва да разберете какво е рекурсия

Рекурсията в математиката

$$n! = \begin{cases} 1, & n = 0, \\ n(n-1)!, & n > 0. \end{cases}$$

$$n! = 1 \cdot 2 \cdot \dots \cdot n = \prod_{i=1}^n i$$

$$4! = 4 \cdot 3! = 4 \cdot 3 \cdot 2! = 4 \cdot 3 \cdot 2 \cdot 1! = 4 \cdot 3 \cdot 2 \cdot 1 \cdot 0! = 24$$

Рекурсията в математиката

$$n! = \begin{cases} 1, & n = 0, \\ n(n-1)!, & n > 0. \end{cases}$$

$$x^n = \begin{cases} 1, & n = 0, \\ x \cdot x^{n-1}, & n > 0, \\ \frac{1}{x^{-n}}, & n < 0. \end{cases}$$

$$3^{-2} = \frac{1}{3^2} = \frac{1}{3 \cdot 3^1} = \frac{1}{3 \cdot 3 \cdot 3^0} = \frac{1}{\underline{3 \cdot 3 \cdot 1}} = \frac{1}{9}$$

Рекурсията в математиката

$$n! = \begin{cases} 1, & n = 0, \\ n(n-1)!, & n > 0. \end{cases}$$

$$x^n = \begin{cases} 1, & n = 0, \\ x \cdot x^{n-1}, & n > 0, \\ \frac{1}{x^{-n}}, & n < 0. \end{cases}$$

$$\gcd(a, b) = \begin{cases} a, & a = b, \\ \gcd(a - b, b), & a > b, \\ \gcd(a, b - a), & a < b. \end{cases}$$

a, b > 0

Рекурсията в математиката

$$G \subset \mathbb{N}^2$$

$$\begin{aligned} f(5) &= f(6) + 1 \\ &= f(7) + 2 \\ &= f(8) + 3 \\ &= \dots \\ &= \dots \end{aligned}$$

$$n! = \begin{cases} 1, & n = 0, \\ n(n-1)!, & n > 0. \end{cases}$$

$$x^n = \begin{cases} 1, & n = 0, \\ x \cdot x^{n-1}, & n > 0, \\ \frac{1}{x^{-n}}, & n < 0. \end{cases}$$

$$\gcd(a, b) = \begin{cases} a, & a = b, \\ \gcd(a - b, b), & a > b, \\ \gcd(a, b - a), & a < b. \end{cases}$$

$$f(x) = \begin{cases} 0, & x = 0, \\ f(x+1) - 1, & x > 0. \end{cases}$$

$x+1-1$

$$G = \{(0, 0)\}$$

$$f(x) = x$$

$$f(x) = \begin{cases} x+2, & x > 0 \\ 0, & x = 0 \end{cases}$$

$$f(x) = \begin{cases} x+C, & x > 0 \\ 0, & x = 0 \end{cases}$$

$$f(x) = \begin{cases} 0, & x = 0 \\ \text{neg.}, & x > 0 \end{cases}$$

Как се решават задачи с рекурсия?

- **Декомпозиция** — свеждане на дадена задача към множество от по-прости задачи

Как се решават задачи с рекурсия?

- **Декомпозиция** — свеждане на дадена задача към множество от по-прости задачи
- Рекурсията е вид декомпозиция, при който свеждаме задача към множество от по-прости задачи **подобни на първоначалната**

Как се решават задачи с рекурсия?

- **Декомпозиция** — свеждане на дадена задача към множество от по-прости задачи
- Рекурсията е вид декомпозиция, при който свеждаме задача към множество от по-прости задачи **подобни на първоначалната**
- Как работи:

Как се решават задачи с рекурсия?

- **Декомпозиция** — свеждане на дадена задача към множество от по-прости задачи
- Рекурсията е вид декомпозиция, при който свеждаме задача към множество от по-прости задачи **подобни на първоначалната**
- Как работи:
  - Показваме решението на най-простите задачи (**база, дъно**)

Как се решават задачи с рекурсия?

- **Декомпозиция** — свеждане на дадена задача към множество от по-прости задачи
- Рекурсията е вид декомпозиция, при който свеждаме задача към множество от по-прости задачи **подобни на първоначалната**
- Как работи:
  - Показваме решението на най-простите задачи (**база, дъно**)
  - Показваме как по-сложна задача се свежда към една или няколко по-прости (**стъпка**)

Математическа индукция

Дефиниция

Математическата индукция е метод за доказателство, използващ като предпоставка свойството, което се доказва.

Математическа индукция

Дефиниция

Математическата индукция е метод за доказателство, използващ като предпоставка свойството, което се доказва.

Пример: Да се докаже, че $2 + 4 + \dots + 2n = n(n + 1)$.

Математическа индукция

Дефиниция

Математическата индукция е метод за доказателство, използващ като предпоставка свойството, което се доказва.

Пример: Да се докаже, че $2 + 4 + \dots + 2n = n(n + 1)$.

Доказателство:

- за $n = 0$: трябва да проверим, че $0 = 0 \cdot 1$ ✓

Математическа индукция

Дефиниция

Математическата индукция е метод за доказателство, използващ като предпоставка свойството, което се доказва.

Пример: Да се докаже, че $2 + 4 + \dots + 2n = n(n + 1)$.

Доказателство:

- за $n = 0$: трябва да проверим, че $0 = 0 \cdot 1$ ✓
- нека допуснем, че сме доказали свойството за дадено n

Математическа индукция

Дефиниция

Математическата индукция е метод за доказателство, използващ като предпоставка свойството, което се доказва.

Пример: Да се докаже, че $2 + 4 + \dots + 2n = n(n + 1)$.

Доказателство:

- за $n = 0$: трябва да проверим, че $0 = 0 \cdot 1$ ✓
- нека допуснем, че сме доказали свойството за дадено n
- ще го докажем за $n + 1$:

Математическа индукция

Дефиниция

Математическата индукция е метод за доказателство, използващ като предпоставка свойството, което се доказва.

Пример: Да се докаже, че $2 + 4 + \dots + 2n = n(n + 1)$.

Доказателство:

- за $n = 0$: трябва да проверим, че $0 = 0 \cdot 1$ ✓
- нека допуснем, че сме доказали свойството за дадено n
- ще го докажем за $n + 1$:
- $(2 + 4 + \dots + 2n) + 2(n + 1) = n(n + 1) + 2(n + 1) = (n + 1)(n + 2)$ ✓

Математическа индукция

Дефиниция

Математическата индукция е метод за доказателство, използващ като предпоставка свойството, което се доказва.

Пример: Да се докаже, че $2 + 4 + \dots + 2n = n(n + 1)$.

Доказателство:

- за $n = 0$: трябва да проверим, че $0 = 0 \cdot 1$ ✓
- нека допуснем, че сме доказали свойството за дадено n
- ще го докажем за $n + 1$:
- $(2 + 4 + \dots + 2n) + 2(n + 1) = n(n + 1) + 2(n + 1) = (n + 1)(n + 2)$ ✓
- **Следователно:** доказахме свойството за произволно n . □

Математическа индукция

Дефиниция

Математическата индукция е метод за доказателство, използващ като предпоставка свойството, което се доказва.

Пример: Да се докаже, че $2 + 4 + \dots + 2n = n(n + 1)$.

Доказателство:

- за $n = 0$: трябва да проверим, че $0 = 0 \cdot 1$ ✓
- нека допуснем, че сме доказали свойството за дадено n
- ще го докажем за $n + 1$:
- $(2 + 4 + \dots + 2n) + 2(n + 1) = n(n + 1) + 2(n + 1) = (n + 1)(n + 2)$ ✓
- **Следователно:** доказахме свойството за произволно n . □

Математическата индукция е рекурсивен метод за доказателство.

Рекурсията в програмирането

Дефиниция

Рекурсивна функция наричаме функция, която извиква себе си пряко или косвено.

Рекурсията в програмирането

Дефиниция

Рекурсивна функция наричаме функция, която извиква себе си пряко или косвено.

Рекурсивни функции се поддържат от почти всички съвременни езици за програмиране.

Рекурсията в програмирането

Дефиниция

Рекурсивна функция наричаме функция, която извиква себе си пряко или косвено.

Рекурсивни функции се поддържат от почти всички съвременни езици за програмиране.

Теорема

Всяка програма с цикли може да се напише с рекурсия и обратно.

Примери за рекурсивни функции

Да се напише функция, която пресмята рекурсивно:

① $n!$

Стекови рамки на рекурсивни функции

```
main    n    [ 4 ]    cout << fact(4);
```

Стекови рамки на рекурсивни функции

fact	n	адрес на връщане	<code>return 4 * fact(3);</code>
	n	4	
main	n	4	<code>cout << fact(4);</code>

Стекови рамки на рекурсивни функции

fact		адрес на връщане	<code>return 3 * fact(2);</code>
	n	3	
fact		адрес на връщане	<code>return 4 * fact(3);</code>
	n	4	
main	n	4	<code>cout << fact(4);</code>

Стекови рамки на рекурсивни функции

fact		адрес на връщане	<code>return 2 * fact(1);</code>
	n	2	
fact		адрес на връщане	<code>return 3 * fact(2);</code>
	n	3	
fact		адрес на връщане	<code>return 4 * fact(3);</code>
	n	4	
main	n	4	<code>cout << fact(4);</code>

Стекови рамки на рекурсивни функции

fact	n	адрес на връщане	<code>return 1 * fact(0);</code>
		1	
fact	n	адрес на връщане	<code>return 2 * fact(1);</code>
		2	
fact	n	адрес на връщане	<code>return 3 * fact(2);</code>
		3	
fact	n	адрес на връщане	<code>return 4 * fact(3);</code>
		4	
main	n	4	<code>cout << fact(4);</code>

Стекови рамки на рекурсивни функции

fact	n	адрес на връщане	<code>return 1;</code>
		0	
fact	n	адрес на връщане	<code>return 1 * fact(0);</code>
		1	
fact	n	адрес на връщане	<code>return 2 * fact(1);</code>
		2	
fact	n	адрес на връщане	<code>return 3 * fact(2);</code>
		3	
fact	n	адрес на връщане	<code>return 4 * fact(3);</code>
		4	
main	n	4	<code>cout << fact(4);</code>

Стекови рамки на рекурсивни функции

fact	n	адрес на връщане	<code>return 1 * 1;</code>
		1	
fact	n	адрес на връщане	<code>return 2 * fact(1);</code>
		2	
fact	n	адрес на връщане	<code>return 3 * fact(2);</code>
		3	
fact	n	адрес на връщане	<code>return 4 * fact(3);</code>
		4	
main	n	4	<code>cout << fact(4);</code>

Стекови рамки на рекурсивни функции

fact		адрес на връщане	<code>return 2 * 1;</code>
	n	2	
fact		адрес на връщане	<code>return 3 * fact(2);</code>
	n	3	
fact		адрес на връщане	<code>return 4 * fact(3);</code>
	n	4	
main	n	4	<code>cout << fact(4);</code>

Стекови рамки на рекурсивни функции

fact		адрес на връщане
	n	3
fact		адрес на връщане
	n	4
main	n	4

```
return 3 * 2;
```

```
return 4 * fact(3);
```

```
cout << fact(4);
```

Стекови рамки на рекурсивни функции

fact		адрес на връщане	<code>return 4 * 6;</code>
	n	4	
main	n	4	<code>cout << fact(4);</code>

Стекови рамки на рекурсивни функции

```
main    n    [ 4 ]    cout << 24;
```

factd(2000) $\rightarrow$ x cen.

factr(2000) $\rightarrow$ y cen.

$y > x$

factc(2000) $\rightarrow$ 2x cen

factr(2000) $\rightarrow$ 2y cen

Примери за рекурсивни функции

Да се напише функция, която пресмята рекурсивно:

- 1 $n!$
- 2 НОД

Примери за рекурсивни функции

Да се напише функция, която пресмята рекурсивно:

- 1 $n!$
- 2 НОД
- 3 x^n

Примери за рекурсивни функции

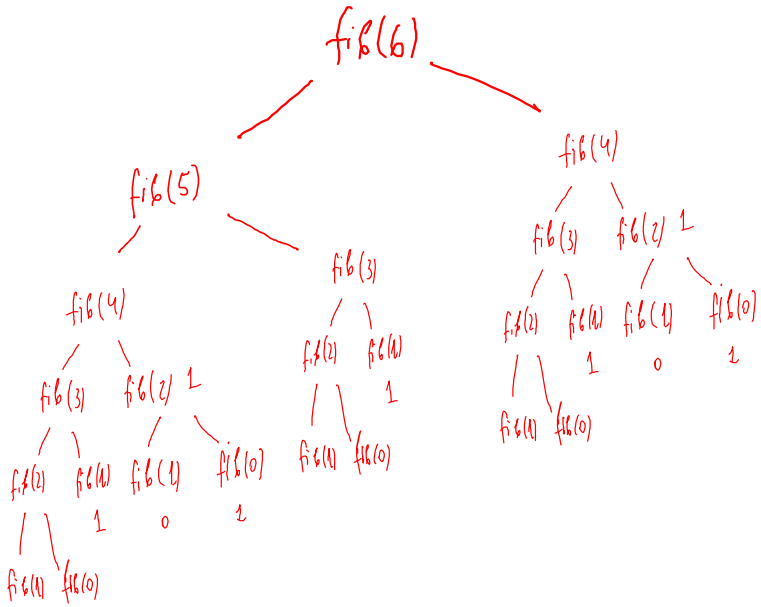
Да се напише функция, която пресмята рекурсивно:

- 1 $n!$
- 2 НОД
- 3 x^n
- 4 числата на Фибonacci

0, 1, 1, 2, 3, 5, 8, 13

$$f_n = \begin{cases} 0 & , n=0 \\ 1 & , n=1 \\ f_{n-1} + f_{n-2} & ; n > 1 \end{cases}$$

Примери за рекурсивни функции

Да се напише функция, която пресмята рекурсивно:

- 1 $n!$
- 2 НОД
- 3 x^n
- 4 числата на Фибоначи
- 5 числата на Фибоначи, но **по-бързо**.

Примери за рекурсивни функции

Да се напише функция, която пресмята рекурсивно:

- 1 $n!$
- 2 НОД
- 3 x^n
- 4 числата на Фибоначи
- 5 числата на Фибоначи, но по-бързо.
- 6 <израз> със скоби, където

$$((2 - (2 * 3) + (4 * 7)) * (5 + 2))$$

- <израз> ::= <цифра> | (<израз> <операция> <израз>)
- <цифра> ::= 0 | 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9
- <операция> ::= + | - | * | /

$$(2 + 3)$$

↑
s